

I 9 6 I – EGY SORSFORGATÓ ESZTENDŐ

Ezt az is mutatja, hogy ha megfordítjuk az évszámot, akkor is I 9 6 I-et kapunk, vagyis az évszám írásképe centrálisan szimmetrikus. (Egy évszázadban legfeljebb egy év lehet *sztribogrammatikus*, – sokszor egy sem! Nekünk viszont jutott még egy: 2 0 0 2 -ben.). Jelzem e két említett évszám között a Föld lakossága 3-milliárdról 6 milliárd főre nőtt.

1961-ben fejeződött be a Marshall terv, a Nyugat-Európát a háború utáni felzárkóztató program, ami 12 milliárd (akkori) dollár segélyt jelentett az érintett országoknak.

Január 20-án iktatják be J F Kennedy-t az USA 35. elnökének; s mind a két oldalon fontosnak tartják az erő gyors és határozott demonstrálását. Erőpróbaként leginkább két "sziget" – Kuba és Nyugat-Berlin, – valamint a fegyverkezési verseny kínálkozott.

Április 17. Disznó-öböli partraszállás: a kubai emigránsok sikertelen kísérlete Castro megdöntésére – aki december 2-án deklarálja, hogy Kuba a kommunizmus útjára lép.

Június 3-4. Bécs – Hruscsov és Kennedy első csúcstalálkozója (leszerelés, nukleáris kísérletek korlátozása, Berlin) – lényegében kudarc.

Augusztus 3. – Hruscsov ultimátumot intéz a nyugati hatalmakhoz, a két német állam elismerésére. Augusztus 12/13. éjszaka megkezdődik a berlini fal felépítése, 19-ére elkészül.

Augusztus 30. – orosz hidrogénbomba robbantás. A helyén, állítólag máig alig van élet. Talán ez volt minden idők legnagyobb energiájú emberi robbantása. Bár:

"1961 szeptember 23-án bolygónk több mint 24 óra hosszat rengett. Ezt a rengést minden kétséget kizáróan egy hatalmas szovjet atomrobbantásra lehetett visszavezetni. A műszerek első gyenge kilengései 7 óra tájban mutatkoztak (Indiában). 10 órára már nagyobb földtömegek jöttek mozgásba, 14 óra 30 perckor pedig már az egész bolygó rengett."

Az események másik gyűjtőpontja a harmadik világ, főleg Afrika, ahol ezekben az években sorra vívják ki a függetlenségüket a volt gyarmatok.

Franciaországban január 8-án népszavazás támogatja meg de Gaulle Algéria-politikáját. Március 18-án megkötik a tűzszünetet, s – bár április 22-én négy tábornok sikertelen puccsot robbant ki Algírban, szeptemberben pedig egy OAS különítmény majdnem felrobbantja az elnöki kocsit az országúton, – az események haladnak a függetlenség irányába (1962).

Kuwaitot elhagyják a britek, de Irak uralkodója bejelenti a területre az igényét. Októbertől az Arab Liga csapatai vonulnak be a védelem biztosítására. – Szíria kiválik az Egyesült Arab Köztársaságból, bár utóbbi elnevezést Egyiptom még sokáig fenntartja.

Belga Kongóban a már folyó függetlenségi harcra ráakódik Kongó (Zaire) és Katanga (Kongói Demokratikus Köztársaság) különválása gazdasági és törzsi alapon, világpolitikai asszisztenciával: 1961 január Patrice Lumumba elfogása, majd meggyilkolása. Kaszavubu, Mobutu, Csombe neve is rendszeres a hírekben. – Február 4 Angolában is megkezdődik a függetlenségi háború.

Novemberben 18 000 amerikai katonai tanácsadó van Vietnámban. December 11-én hivatalosan is megkezdődik a vietnámi háború.

Az űrhajózás nagy éve. április 12 Gagarin űrrepülése, május 5 Shepherd űrugrása (nem tett teljes fordulatot); május 25-én Kennedy bejelenti, hogy az évtized vége előtt ember lép a Holdra (man on the Moon)

Zenében megjelent a Rolling Stones, és már összeállt (bár csak a következő évben adja ki az első lemezét) a Beatles.

Moszkva: a NOSZF napjaiban korrekciók jelei: október 31. Sztálin maradványait kiteszik a Mauzóleumból, november 11 Sztálingrád neve Volgográdra változik.

Monza, 1961, szeptember 10. A Forma 1-en a nyeresre esélyes von Trips karambolozik, a Ferrarija a nézők közé vágódik. Tizenegyen a helyszínen meghaltak, később még négyen.

1961 novemberétől az ENSZ főtitkára U Thant.

Ugyanekkor jelent meg Joseph Heller 22-es csapdája c. könyve

Nobel díjat kapott Ivo Andric, Békéssy György, Dag Hammarskjöld (poszthumusz) és Melvin Calvin a fotoszintézisért.

Meghalt Hemingway, Lumumba, Truillo (harminc éven át Dominika diktátora) Dag Hammarskjöld; Schrödinger, Karl Jung,

Megszületett Eszenyi Enikő, Lady Di, Gyurcsány Ferenc – és számos újszülött Contergan-bébiként, karok nélkül.

Fontosabb szalag-átvágások az építőiparban: Moszkvában elkészül a Kongresszusi palota, Berlinben augusztus 19-én a berlini fal. Nálunk másnap megnyílik az Ifjusági Park.

És szeptembertől elkezdünk járni a gimibe.

[JAG 45] Felsőörs-Öreghegy Vándor-gyűlés, 2006. szeptember 9.